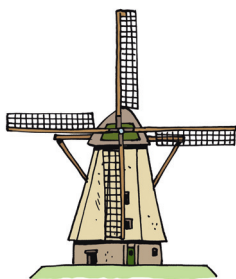

Wat zeggen de wieken?

Als de wieken van de molen draaien, wordt de molen gebruikt om te malen. Maar de wieken draaiden vroeger niet altijd. Soms werd de molen stilgezet. Omdat het werk klaar was of de molenaar een dagje vrij had. Als de molen stil werd gezet, bleven de wieken in een bepaalde stand staan. Zoals op de vier plaatjes hieronder. Omdat de molen van ver al heel goed zichtbaar was, kreeg de stand van de wieken een betekenis. Een soort molentaal dus.

Er zijn vier standen met een speciale betekenis:

1. korte ruststand

2. lange ruststand

3. rouwstand

4. vreugdestand

Als de wieken van de molen vroeger stonden zoals op plaatje 2, dan had de molenaar een dagje vrij. Deze wiekenstand noem je de "lange ruststand".

De wiekentaal was heel handig, want je had vroeger nog geen telefoon en het was vaak best een eind naar de molen. Door de wiekentaal kon iedereen dus te weten komen of de molenaar vrij was. Zo kwam je niet voor niets naar de molen.

BASISOPDRACHT

1 Vul in: wanneer gebruik je welke wiekenstand?

- De vrouw van de molenaar krijgt een kindje!
- Het is zondag en de molenaar is naar de kerk gegaan.
- De burgemeester van het dorp is overleden.
- De molenaar is bij zijn vrouw een paar boterhammen gaan eten.

Er zijn in Brabant verschillen in spreektaal (dialecten). Er zijn ook verschillen in molentaal. In het oosten van Brabant bedoelen de molenaars met de wiekenstand op plaatje 4 niet de vreugdestand maar de rouwstand. Dat kan lastig zijn; stel je voor dat je per ongeluk iemand feliciteert, terwijl er net iemand is overleden! Dan maak je geen beste beurt...

2 Bedenk een woord of gebaar dat meerdere betekenissen heeft.

Bijvoorbeeld het woord 'bank'. Daar kun je op zitten, maar het is ook een gebouw waar je geld kunt halen.

Mijn woord of gebaar:

Het betekent en

het betekent

Molens waren vroeger heel belangrijk. Er werd veel over de molen gepraat en zo zijn er ook veel **spreekwoorden** over molens ontstaan. Bijvoorbeeld: "Mijn molen maalt niet meer." Dat betekent: ik heb een heel slecht gebit.

Wat is een spreekwoord? Een spreekwoord is een vaste zin waarin een waarheid zit verborgen. De zin betekent niet letterlijk wat er staat. Bijvoorbeeld: De appel valt niet ver van de boom. Mensen zeggen deze zin niet als ze echt een appel en een boom zien, maar als ze vinden dat een kind op zijn ouders lijkt.

3 Weet je zelf een spreekwoord?

Mijn spreekwoord:

Dit betekent:

.....

4 Zoek de spreekwoorden!

Probeer in het woordenboek twee spreekwoorden te vinden over molens of over dingen die met molens te maken hebben. (Tip: kijk ook bij malen.)

Hoe werkt een woordenboek?

Als je een spreekwoord wilt opzoeken kijk je in het woordenboek bij de beginletter van een belangrijk woord in het spreekwoord. Bijvoorbeeld: je wilt een spreekwoord over een boom opzoeken. Dan kijk je bij de b. Je zoekt naar het woord boom. Achter dat woord zie je dan spreekwoorden staan. Je vindt bijvoorbeeld: 'de appel valt niet ver van de ~'. Op de plek van ~ moet je dan boom invullen. Waarschijnlijk staan er nog meer spreekwoorden bij zoals; Hoge ~ vangen veel wind.

Spreekwoord 1:

Dit betekent:

.....

Spreekwoord 2:

Dit betekent:

.....

